

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1113

B.A./B.Sc. Semester—IV

HISTORY

(History of Punjab A.D. 1469–1799)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

SECTION—A

Attempt any SIX questions in about 15-20 sentences each.

Each answer carries 6 marks.

- I. Write a short note on Dasam Granth.
- II. Write a short note on "Sangat and Pangat".
- III. Briefly describe the "Manji System".
- IV. What do you understand by "Miri and Piri" ?
- V. Importance of Harmandir Sahib.
- VI. Write a short note on Five Ks.
- VII. What was Gurmata ?
- VIII. What do you understand by Misl ?
- IX. Write a short note on Yahiya Khan.
- X. Write a short note on Mahan Singh.

SECTION—B

Attempt any **FOUR** questions, selecting **ONE** from each unit in at least **5** pages each. Each answer carries **16** marks.

UNIT—I

1. Discuss the Persian and Punjabi literature related to History of Punjab.
2. Discuss the main teachings of Guru Nanak Dev Ji. What was their impact on society ?

UNIT—II

3. What do you know about the development of Sikhism under Guru Angad Dev Ji and Guru Amar Das Ji ?
4. Examine the New Policy adopted by Guru Hargobind Ji. What changes were brought by him ?

UNIT—III

5. Discuss the circumstances which led to the creation of Khalsa and its impact on society.
6. Describe the early career and military achievements of Banda Bahadur.

UNIT-IV

7. Write a detailed note on any **TWO** of the following :
- (a) Jai Singh Kanhaiya
  - (b) Dal Khalsa
  - (c) Jassa Singh Ahluwalia.
8. What led to the establishment of new rulers and their military sources in the 18th century ?

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15-20 ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ।

- I. 'ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ' ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- II. 'ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪੰਗਤ' ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- III. 'ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਥਾ' ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- IV. 'ਮੀਰੀ ਅਤੇ ਪੀਰੀ' ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
- V. 'ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਮਹੱਤਵ।
- VI. ਪੰਜ 'ਕਕਾਰਾਂ' ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- VII. 'ਗੁਰਮਤਾ' ਕੀ ਸੀ ?

- VIII. 'ਮਿਸਲ' ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ?
- IX. ਯਹੀਆ ਖਾਨ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- X. ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 5 ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 16 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-1

1. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਫ਼ਾਰਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
2. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਦਰਸਾਓ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?
4. ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਏ ?

ਯੂਨਿਟ-III

5. 'ਖਾਲਸਾ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਉਤਰਦਾਈ ਸਥਿਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ?
6. ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਆਰੰਭਿਕ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਉੱਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਸਹਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਜੈ ਸਿੰਘ ਕਨਹੀਆ
 (ਅ) ਦਲ ਖਾਲਸਾ
 (ੲ) ਜਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ।
8. 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੇ ਉਥਾਨ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ?

(Hindi Version)

ਭਾਗ-ੳ

ਕੋਈ ਛ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ 15-20 ਵਾਕਿਆਂ ਮੇਂ ਕਰੋਂ। ਪ੍ਰਤਿਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ 6 ਅੰਕ ਹੈਂ। a2zpapers.com

- I. ਦਸ਼ਮ ਗ੍ਰੰਥ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- II. ਸੰਗਤ ਤਥਾ ਪੰਗਤ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- III. ਮੰਜੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਾ ਸੰਖਿਪਤ ਵਰਨਿਨ ਕਰੋਂ।
- IV. ਸੀਰੀ ਤਥਾ ਪੀਰੀ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈਂ ?
- V. ਹਰਿਮਨਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾ ਸਹਤਵ।
- VI. ਪਾੱਚ ਕਕਾਰੋਂ ਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋਂ।
- VII. ਗੁਰਸਤਾ ਕਯਾ ਥਾ ?

VIII. मिसल से आप क्या समझते हैं ?

IX. यहीया खान पर संक्षिप्त नोट लिखें।

X. महां सिंह पर संक्षिप्त नोट लिखें।

भाग-ब

प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, चार प्रश्न कम से कम 5 पृष्ठों में करो। प्रत्येक प्रश्न के 16 अंक हैं।

यूनिट-I

1. पंजाब के इतिहास से संबंधित फारसी तथा पंजाबी साहित्य की चर्चा करें।
2. गुरु नानक देव जी की मुख्य शिक्षाओं पर चर्चा करें। उनका समाज पर क्या प्रभाव पड़ा ?

यूनिट-II

3. सिक्ख धर्म के विकास में गुरु अंगद देव जी तथा गुरु अमरदास जी के योगदान के बारे में आप क्या जानते हैं ?
4. गुरु हरगोबिन्द सिंह जी द्वारा अपनाई गई नई नीति का निरीक्षण कीजिए। उनके द्वारा क्या परिवर्तन लाया गया ?

यूनिट-III

5. खालसा के निर्माण के लिए जिम्मेदार परिस्थितियों की चर्चा करें। इसका समाज पर क्या प्रभाव पड़ा ?
6. बंदा बहादुर के आरंभिक जीवन तथा सैनिक कारनामों का वर्णन करें।

यूनिट-IV

7. निम्नलिखित में से दो पर विस्तार से नोट लिखें :

(क) जय सिंह कन्हैया

(ख) दल खालसा

(ग) जस्सा सिंह आहलूवालिया

8. 18 वीं शताब्दी में नये शासकों के उत्थान तथा उनके सैनिक साधनों के बारे में आप क्या जानते हैं ?

a2zpapers.com